

ЗБАГАЧЕННЯ ЛЕКСИЧНОГО СКЛАДУ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ВНАСЛІДОК ЗАПОЗИЧЕННЯ З РОМАНСЬКИХ МОВ (ФРАНЦУЗЬКОЇ, ІТАЛІЙСЬКОЇ, ІСПАНСЬКОЇ, ПОРТУГАЛЬСЬКОЇ)

Оксана Лугова,
V курс, факультет романо-
германської філології.
Науковий керівник – *Турчин В.М.*,
кандидат філологічних наук, доцент.

Постійна поява у словниковому складі німецької мови нової лексики внаслідок запозичення її з інших мов доводить, що цей процес є одним з основних способів його розвитку. Особливу роль при цьому відіграють лексичні запозичення з романських мов. Вибір їх об'єктом дослідження був зумовлений значущістю цього шару лексики для функціонування німецької мови та необхідністю його всестороннього дослідження.

Глибоке проникнення романських мов у лексичну систему німецької мови пояснюється причинами екстра- та інтралінгвістичного характеру. Найзначніші зрушення у лексиці німецької мови в результаті дії зовнішньомовних факторів були зумовлені зміною рівня суспільного розвитку і матеріального виробництва внаслідок запозичення досягнень більш прогресивної у певний історичний період культури романомовних країн. Так, буржуазно-демократичні перетворення у Франції відбулися швидше, ніж у відсталій роздробленій Німеччині. Спричинена цим поява нових понять відобразилася у нових словах, які потім запозичила німецька мова: *Revolution, Demokratie, Faktion, Klasse, Fortschritt, Defizit*. З іншого боку, у самій лексико-семантичній системі німецької мови залишилися незайнятими “вільні місця” у тематичних групах експресивних синонімів, евфемізмів, термінів, які, розвиваючись, поповнюються романськими запозиченнями. Наприклад, тематична група позначення кольорів була розширена за рахунок запозичень з французької мови: *azurn, beige, lila, orange, violett* [1].

Статистичний аналіз виділених романських запозичень показав, що 68% з них припадає на слова французького походження, 19% прийшло з італійської мови, 10% – з іспанської, і лише 3% – з португальської. Розгляд романських запозичень щодо їх виду і форми виявив, що у німецькій мові вкоренилися переважно запозичення словесно-мовленевого виду, коли у мову разом із словом потрапляє нове позначуване ним поняття, наприклад, *Corrida, Autodafe, Guillotina, Tango, Flamingo*.

Велика життєздатність німецької мови дозволяє їй пристосовувати до своєї лексичної системи запозичені іншомовні слова. Для їх функціонування у мовленні необхідні і достатні два факти: граматичне і звукове оформлення. Романські запозичення переважно втрачають своє

граматичне оформлення, характерне для мов-етимонів, і оформляються за загальними нормами німецької граматики. Так, іменники відмінюються за парадигмами німецьких іменників, утворюють множину за їх зразком. Фонетичне засвоєння запозичень проходить повільніше, ніж пристосування до граматичної системи мови-рецептора. До того ж воно може затягуватися при збереженні написання етимона [3].

Нами було проведено критичний аналіз класифікаційних основ романських запозичень у німецькій та вітчизняній германістиці. Як класична класифікація німецьких германістів на запозичені та іншомовні слова через недиференційованість діахронічного і синхронічного способів дослідження запозичень, так і поділ вітчизняними германістами усього лексичного складу німецької мови на німецькі та іншомовні слова через неможливість виділення груп екзотизмів та інтернаціоналізмів, не можуть відображати дійсний стан справ у мові, тому що за основу береться ступінь формального пристосування до лексико-семантичної системи німецької мови. У сучасній германістиці панує системний підхід до дослідження німецької лексики, відповідно до якого на основі семантичних відносин між іншомовними та німецькими словами можна виділити чотири групи іншомовних слів: з прямим німецьким відповідником: *Amateur – Liebhaber*, *Revanche – Vergeltung*; без прямого німецького відповідника: *Funktionar – Beauftragter einer Partei*; багатозначні – *Buket*: 1. букет вина; 2. букет квітів; обширні: *Routine, Situation* [2].

На основі проведеного дослідження можна стверджувати, що запозичення з романських мов є продуктивним засобом збагачення німецького лексичного складу, важливим засобом задоволення потреб номінації та диференційованого вираження думки.

1. Степанова М.Д., Чернышева И.И. Лексикология современного немецкого языка. – М., 1962.

2. Heller K. Das Fremdwort in der deutschen Sprache der Gegenwart. Untersuchungen im Bereich der Gebrauchssprache. – Leipzig, 1966.

3. Schippan Th. Lexikologie der deutschen Gegenwartssprache. – Leipzig, 1984.